

Апорії не втрачають своєї актуальності ще й через те, що сучасна наука включає практично ті самі проблеми. Так математика оперує поняттями нескінченості але пояснення такі ж запутані та парадоксальні (наприклад як скінчений ненульовий відрізок складається повністю з точок, що не мають розміру і т.д). Сучасна фізика також включає ті ж самі парадокси (наприклад існування елементарних часток, що мають властивості часток (перервного) та полей (неперервного)).

Зенон прийшов до висновку, що існує суперечність між формами свідомості, котрі не допускають суперечностей, та дійсністю, що включає суперечність в собі. Отже дійсність є єдністю протилежностей.

СЕКЦІЯ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

ФУНКЦІЯ РОЗШУКУ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДАВНЬОРУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Доп. -Дегтярьов С.І.
молодший науковий співробітник
Регіональної науково-дослідної
лабораторії – центру історичного
краєзнавства СумДУ

З давніх часів суспільство намагалося контролювати антисоціальні явища, такі як вбивства, крадіжки, антидержавні виступи хоча ще не існувало спеціальних органів з поліцейсько-каральними функціями. У період Київської держави покарання за злочини зводилися до затримання злочинця та відшкодування збитків або кровної помсти. Розподіл поліцейсько-каральних функцій (розшуку, слідства, суду) відбувся значно пізніше. Тому є доцільним розпочати з історії функції розшуку як однієї з перших історичних форм боротьби зі злочинністю. Розшук злочинців, викрадених матеріальних цінностей має глибокі історичні корені.

Про це свідчить той факт, що в XI ст. окремі засоби проведення розшуку законодавчо закріпилися в "Руській Правді" – першому давньоруському збірнику законів, у якому регулюються відповідні відносини, передбачаються певні покарання за злочини. Сам документ мав доволі гуманний характер – смертна кара не була передбачена (якщо не брати до уваги кровну помсту).

В Короткій редакції "Руської Правди" ("Суд Ярослава") згадуються такі форми розшуку, як "звід" і "гоніння сліду". Природньо припустити, що їх внесенню до найдавнішого законодавчого акта руського права передувало тривале практичне застосування (т. зв. правовий прецедент). У Розширеній редакції "Руської Правди" вже існує відповідна характеристика порядку ведення "зводу".

До князювання Ярослава Мудрого (1019–1054) поширеним покаранням була вже згадувана кровна помста – родичі могли помститися за свого скаліченого чи вбитого батька, сина, брата тощо. Але з появою "Руської правди" кровна помста поступово витісняється грошовими розрахунками (штрафами). Наприклад, за вбивство винний мусив заплатити 40 гривен штрафу. В цей період правові поняття вже відрізняли неправомірну дію від наміру чи спроби здійснити таке, від погрози дією, так само, як і ступеню наслідку того чи іншого злочину. Це видно зі статті 8 "Руської правди", де сказано *"Оже ли кто вынесь мечь, а не тнеть, то тыи гривну положить"*.

Вже в XI ст. згадуються представники судової влади (ябетник – княжий суддя, мечник – судовий виконавець і т. п.), яких ми можемо вважати за перших правоохоронців, свідки (відок або послух). Правоохоронні функції виконувалися також князівською дружиною. З'являлися перші, відносно чітко сформульовані функції по охороні громадського порядку, по покаранню за скоєні злочини, але не створювалися спеціальні установи, які б ці функції виконували. Цим займався князівський апарат: дружинники, мечники, тіуни, ябетники, воеводи та ін. Норми руського права свідчать про надто розвинену в цей період систему розшуку шляхом вищезгаданого "зводу". Так, зокрема, закон передбачав

різноманітні засоби розшуку залежно від обставин, за яких виявлялося викрадене.

За законом правила здійснення розшуку та слідства залежно від масштабів тієї території, на якій він вівся, були різними. У "зводі", що не виходив за межі общини, власник речі зобов'язаний брати участь до кінця. Якщо ж розшук виводив за межі общини, то потерпілий міг брати участь у ньому лише до третього "зводу", тобто до третьої особи, до якої приведуть пошуки за межами общини. У цьому випадку новий власник зобов'язаний був сплатити колишньому власнику (потерпілому) вартість речі, а сам мав продовжувати "звід".

Друга форма розшуку, визначена руським правом, – "гоніння сліду" – описана у ст.77 Поширеної Руської Правди. Із зазначеної норми випливає, що "гоніння сліду" – це пошук злочинця по залишених ним слідах. При цьому закон виходив з формального по суті припущення, що там, куди приводив слід, перебуває злочинець.

В умовах відсутності спеціальних органів карного розшуку дозволялося здійснювати розшук і викривати злочинця без участі представників державної влади. "Звід" і "гоніння сліду" були засобами колективної самодопомоги сусідських общин. Обидві форми розшуку припускали участь у процесі пошуку злочинця не лише потерпілого, а й людей, які складали общину. Спеціальні особи, наділені повноваженням проводити розшук злочинця, з'явилися пізніше – у XIII–XIV ст. Вони ж здійснювали адміністративну та судову владу. Такі повноваження вони отримували від князя. У місті функцію розшуку виконували намісники, у волостях – волостелі.

Таким чином, у XI–XIV ст. на Русі ще не з'являються спеціалізовані органи, які б займалися правоохоронною діяльністю. По причині розпорошеності вищезгаданих функцій між представниками князівського апарату нагляд за дотриманням діючого тоді законодавства та контроль за правопорядком здійснювався неефективно.

Література:

1. Хрестоматія по історії СРСР с древнейших времен до конца XVIII века. – Сост. П.П. Епифанов, О.П. Епифанова – М., 1989. – С. 19–34.
2. Музыченко П.П., Долатова Н.И. История государства и права Украины в вопросах и ответах. – Харьков, 2001. – С. 29–31.
3. Ключевский В.О. Русская история. – Т.І. – М., 1993. – С. 130–146.

ПОЛЬСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ СЕРГІЯ ТИМОШЕНКА

Доп. – доц. Власенко В.М.

Серед відомих діячів української культури першої половини ХХ ст. поважне місце належить нашому земляку, уродженцю с.Крупське, нині Конотопського р-ну Сумської обл. Сергію Прокоповичу Тимошенку. На початку ХХ ст. він був знаним архітектором, інженером, учасником і переможцем численних всеросійських і регіональних мистецьких виставок і конкурсів, членом журі художніх конкурсів, одним із розробників нового стилю в архітектурі – українського модерну.

Сергій Прокопович брав активну участь у політичному житті країни. Ще під час навчання у Петербурзькому інституті цивільних інженерів був членом столичного осередку Революційної української партії, згодом - УСДРП. У 1917-1920 рр. обирався до Харківського губернського земства, Української Центральної Ради, був губернським комісаром Харківщини, міністром шляхів у кількох урядах УНР часів Директорії. Але після другого Зимового походу по тилах Червоної армії змушений був залишити Батьківщину. Професійна і політична діяльність архітектора того періоду знайшла певне відображення у науковій та публіцистичній літературі.

Малодослідженою залишається фахова діяльність Тимошенка в еміграції, зокрема, у Польщі. У 1921-1924 рр. він жив у Львові, займаючись проектуванням церков і маєтків у Східній Галичині та на Волині. Сергій Прокопович виготовив проекти